

Letecký i s emoci
Francouzský fotograf a environmentalista Yann Arthus-Bert- rand se ve filmu Člověk ptá, co je lidem společné. Čerpá z hlubin osobních prožitků i z leteckých výšin, které přinášejí dosud neviděné záběry planety Země.
Foto: jeden svět

Muzea berou na milost už i seriály

Krátké předtím, než Netflix zveřejnil čtvrtou řadu politického seriálu House of Cards, washingtonská Národní portrétní galerie vystavila novou malbu amerického prezidenta, píše agentura AFP.

Vedle George Washingtona, Thomaase Jeffersona a Abrahama Lincolna v ní teď do října visí obraz Franka Underwooda – tedy fiktivního prezidenta Spojených států, kterého v seriálu hraje Kevin Spacey. „Ten obraz reflektuje vliv populární kultury na dnešní Ameriku a upozorňuje na dlouhou tradici herců, kteří své postavy ztělesňují jako praví umělci“, vysvětlila ředitelka galerie Kim Sauerova.

Podle AFP jde o další důkaz, že americká muzea začínají brát televizní seriály jako součást vysoké kultury. Národní muzeum amerických dějin, které sídlí také ve Washingtonu, již vloni koupilo několik předmětů ze seriálu Breaking Bad (Pernikový táta). Vystaveny budou v roce 2018, kdy se muzeum zaměří na současnou americkou kulturu.

Driehaus Museum v Chicagu až do 8. května představuje kostýmy z historického seriálu Panství Downton. A když vrcholila poslední řada seriálu Mad Men (Silenci z Manhattanu), newyorské Museum of the Moving Image k ní připravilo krátkodobou přehlídku.

Podle socioložky Peggy Levittové z univerzity v Massachusets se muzea tímto způsobem přibližují mladším návštěvníkům. „Čím dál víc Američan si připouští, že lidé, kteří dnes chodí do muzeí, vypadají jinak než ti, které vídáte na ulici,“ řekla Levittová.

Už z roku 2010 ale studie Anetrické asociace muzeí upozornila, že za uměním v USA chodí především běloši. Zatímco ti tehdy tvořili 69 procent populace, v muzeích představovali 79 procent návštěvníků. Za čtvrtstoletí budou téměř polovinu obyvatel USA tvořit hispánští a černoši, muzea jich ale bude navštěvovat jen devět procent, odhadla studie. Instituce by tedy měly přemýšlet, jak tento trend zvrátit.

Podle socioložky Levittové se to už začíná dít. Některá americká muzea zkracují popisky u obrazů, jiná obrazy umísťují na barevnější panele, aby působily atraktivněji. Další mohou vystavit graffiti, zaměřit se na komiksové postavy nebo ukázat portrét Franka Underwooda, „mní socioložka, která na tom nesparkuje nic španělého. Neplyne z toho žádné nebezpečí. Mona Lisa tu bude pořád“, dodala. **Kul**

rchlící ují pení

Ami pře: Vše i šabai táboř v břísni. Unikátní na světě týdný. Technický řes 10 hodin ě Dargajové hva týdný nocnice domů.

Elektronik cigarety isc z medicínsl ho hlediské velmi vhod nou alterně tivou cigar papírových Jiří Koskul poslane CSSI

ŠTĚKOT POD MEŠITOU

FESTIVAL JEDEN SVĚT ZEZELENAL. HOSTY VOZÍ ELEKTROMOBILY A PŘEHÍLDKA SE VĚNUJE UPRCHLICKÉ KRIZI I SNĚDENÝM PSŮM.

Tomáš Štejskal
tomas.stejska@economia.cz

Víra v to, že filmy mohou změnit společnost, musí být u Hany Kulhánkové silná. Jinak by ani nemohla řídit filmový festival s tematikou lidských práv. Jeden svět, jehož 18. ročník večera začal. „Nejsem ale tak naivní, abych si myslela, že uděláme kulturní revoluci“, říká. Podle Kulhánkové jsou však podobné festivaly stále důležitější platformou – jako významný distribuční kanál, ale také jako prostor pro kulturovanou diskusi, během níž není člověk skryt za anonymitou virtuální sítě.

Na letošní ročník jsme se snažili vybrat filmy, které mají, jak se anglicky říká, social impact,“ vysvětluje ředitelka. A společenský dopad jednoho světa je opravdu výrazný. Každoročně festival v Česku navštívuje kolem 120 tisíc lidí.

Podle Kulhánkové například v americké či severské kinematografii běžné vznikají umělecky/kulturní dokumenty, jejichž cílem je něco změnit. „Nemusí to být jen změna zákonů, ale i pobídka k tomu, aby lidé začali o problémech komplexněji přemýšlet,“ podotýká.

Jedním z klíčových témat letošního ročníku. Jednoho světa je uprchlická krize, již se

dotýká mimo jiné jedenáct dokumentů z programové sekce Hledání domova. „Dnes se zvedá vlna všeobecné netolerance, ale na druhou stranu mě překvapují a motivují malé iniciativy, které vznikají na popud samotných lidí,“ říká Kulhánková a hovoří o dobrovolnických službách, které pomáhají uprchlíkům na pražském hlavním nádraží. „Možnosti je velmi mnoho a je nakaždém z nás, jak je uchopíme.“

V sekci Hledání domova se lze podívat třeba do jednoho z největších pákistánských uprchlických táborů, odkud se chce hrdnat vydat zpět do své domoviny pod „Starý ošák“, jak zní i název dokumentu s až mytickým nádechem. Film Mezi vějířmi se zase přetáčí, čemu se učí děti v pákistánských školách zaštiťených nepřehlédně dotovanou Červenou mešitou, centrem radikálního islámu.

Protagonista belgického filmu Můj džihád hovoří o příčinách radikalizace a snaží se přimět muslimskou komunitu, aby začala vnímat původní, pozitivní význam demonizovaného slova džihád. A dokument Plavba přeneš na dráky povíky lidí, jejichž svět se smísí kl na vrakou barku mezi Evropou a Afrikou. Festival Jeden svět ve filmech ukazuje příklady lidí, jimž není společenská situace lhostejná, jako v případě Rakusany, mammy Flory, která ve filmu Café Walduft otevřela rodinný penzion výhradně žadatelům o azyl.

Ale i sami organizátoři se – v inspiraci filmem Cowspiracy, o ekologické zátěži způsobené živočišnou výrobou – rozhodli jednat. Letošní ročník je vegetariánský, hosty vozí elektromobily a místo balené vody dostanou koubkovou.

Střet malých a velkých dějin charakterizuje tragikomický soutěžní snímek Ukrajinství šerfové, kde amatérští strážci pořádku v malé vesce řeší případy snědených psů, zatímco povzdali probíhá revoluce. Z vizuální síly samotného prostředí teží jak čínský Behemoth, odehrávající se v dantorském pekle uhelných dolí, tak americko-bolivský film Salero z největších solných dole planety, jejichž běloha zaří až na měsíc. A směr fascinačních osudů i obraza nabídné rovněž vizuálně velkolepý francouzský protelku Člověk, první film, jehož premiéra proběhla na Valném shromáždění OSN.

Reditelku Kulhánkovou osobně zasáhli australský dokument Gayby Baby, „Jde o krásné natočené příběhy čtyř dětí, které mají gay či lesbické rodiče“, přibližuje Kulhánková. Věř, že chytře vystavěný snímek o čtyřech dětech a jejich konkrétních problémech, at už jde o wrestling, víru či zpytování, může překonat předstupy a mít patřičný sociální dopad – zasáhnout diváky a poslance přimět ke změně legislativy. „Ten film mě velmi ovlivnil a musí se dočkat každého.“

SVĚT VE VÝVOJI

Vedle 123 dokumentů jednoho světa bude na souběžné akci East Doc Platform představeno i 220 filmů ve vývoji. Na příklad český prezident, jehož režisér Jan Látaš tvrdí, že spolu s přezidentem trpí stejnou chorobou, závislostí na alkoholu, a vyzývá ho k odvážnému kroku, který sám podstoupil: k abstinenci.

REDAKTOR RESPEKTU SLEDUJE ČINNOST PUTINOVÝCH AGENTŮ V ČESKÉM KONTEXTU

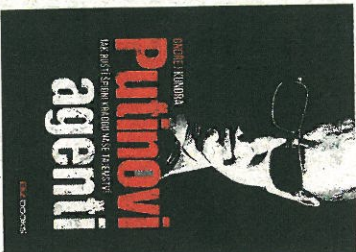
Adam Černý
adam.cerny@economia.cz

Popisovat, jak a kam mňí snahy ruských zpravodajských služeb v Česku a potažmo v demokratické části Evropy vůbec, znamená vydat se vědomě do nesenaděného a nepřehlédněného terénu. Na něm vždy nelze vše do posedačního detailu dolozit, včetně zdání. O to cennější je každý pokus v tomto směru, zvláště když ho podnikne český novinář.

V knize nazvané Putinovi agenti aneb jak ruší špióni kradou naše tajemství, která bude dnes předtavena v pražské Knihovně Václava

a ve středu Evropy Edwarda Luicase (jeho některá díla, třeba Nová studená válka, jsou dostupná také českým čtenářům), přistává Putinových agentech vystává plástický popis politické krajiny, kde zpravodajské, ale rovněž reprezivní ruské složky důsledně a vytrvale usilují o získání vlivu.

Název Putinovi agenti je v jistém ohledu zavádějící, protože Kundrova kniha se vrací také k době, kdy moskevští špióni pronikali do někdejšího Československa a získávali v něm vliv především prostřednictvím místních komunistických kádřů. Je to pochopitelné, protože nynější ruské zpravodajské služby bezprostředně – a to co do mocen-

Ondřej Kundra
Putinovi agenti jak ruší špióni kradou naše tajemství
Bizbooks, 2015.

Jurijem Andropovem, jediné dva případy, kdy na samotný vrchol politické moci vystoupil a zemi začal řídit šéf zpravodajské služby – navíc zpravodajské služby, která se třeba od americké CIA odlišuje nejen absencí jakékoliv parlamentní kontroly, ale také možností působit současně uvnitř země i za jejími hranicemi.

Nejsilnější části knihy se týká i rye českých případů pronikání kremlských špiónů do tuzemska. Mezi nimi vyniká příběh Roberta Rachardžeho, jehož úspěchy nevystižněji poukazují na slabá místa strategické významných struktur České republiky, v daném případě Generálního štábu.

Jurijem Andropovem jediné dva případy, kdy na samotný vrchol politické moci vystoupil a zemi začal řídit šef

se sice nemusí bezprostředně týkat pečlivě udržovaného tajemství, ale právě k nim je možno se dostat využitím osobních slabostí. Příklady z jiných zemí, třeba pobaltských, jen dokládají, jak důsledně a vytrvale ruské zpravodajské služby těchto možností využívají.

Alkoholiv název Kundrový knihy napovídá něco trochu jiného, nežby se mohlo zdát, zlákaný čtenář se má šancí dozvědět mnohem víc nejen o jednotlivých případech, ale také zjistit souvislosti nezbytné pro pochopení širšího kontextu.

V českém prostředí je tradice původních a kvalitních textů věnovaných obtížně proniknutelnému světu zpravodajských služeb stále nepříliš silná. O to je kniha

lanci ách

ronické ch nebo

avíc řeší ástecně, icí si nej, Evropy

dá, že se i, na přelku z Tm m dosud prchlicku z Řecku hohuslav so je přilklá, ko hodnotě km 5100 si zdale-

Elektronik cigarety isc z medicínsl ho hlediské velmi vhod nou alterně tivou cigar papírových Jiří Koskul poslane CSSI